

Advies Driestar Educatief

De Reviewcommissie (hierna commissie) heeft kennisgenomen van het voorstel van de Driestar Educatief (hierna de Driestar) dat het College van Bestuur met zijn brieven van 27 april 2012 (kenmerk 385994) en 19 juni 2012 (zonder kenmerk) aan de staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW) heeft gezonden.

De commissie heeft het voorstel van de Driestar beoordeeld volgens het beoordelingskader dat de staatssecretaris van OCW heeft vastgesteld (brief aan de Tweede Kamer van 7 maart 2012) en bij brief van 5 maart 2012 bekend heeft gemaakt aan de universiteiten en hogescholen die bij de hoofdlijnenakkoorden zijn betrokken.

De commissie heeft op 7 juni 2012 een gesprek gevoerd met een vertegenwoordiging van de Driestar. Naar aanleiding van vragen van de commissie heeft de Driestar het voorstel toegelicht.

Profiel

De Driestar beschrijft haar profiel als volgt.

De Driestar is een kleinschalige, in opvoeding en onderwijs gespecialiseerde hbo-instelling, die zowel bachelor- als masteropleidingen aanbiedt. De opleidingen zijn gericht op de kerngebieden leraarschap, leiderschap en vorming/opvoeding. Deze worden aangeboden in een combinatie van publieke (hbo) en private (onderwijsadvies) activiteiten. De Driestar heeft een eigen christelijke identiteit die bepalend is voor het denken en handelen. De Driestar wil zich gaan profileren op kwaliteit/excellentie en investeert in kennisontwikkeling op de volgende drie kerngebieden:

1. Het kerngebied leraarschap: de Driestar wil bijdragen aan een doorgaande ontwikkeling van leraren door het aanbieden van zowel hbo- als post-hbo-opleidingen en maatwerk via onderwijsadvies.
2. Het kerngebied vorming en opvoeding: de Driestar wil opvoeders ondersteunen.
3. Het kerngebied leiderschap: de Driestar wil bijdragen aan goed bestuur en leiderschap.

De commissie heeft het voorstel beoordeeld aan de hand van de criteria:

- ambitieniveau en realiteitsgehalte;
- aansluiting bij nagestreefde ontwikkelingen op stelselniveau: zwaartepuntvorming en differentiatie;
- uitvoerbaarheid.

De commissie beoordeelt het voorstel als volgt.

Ambitie

De commissie constateert dat het voorstel met betrekking tot *onderwijskwaliteit en studiesucces* streefwaarden bevat voor de verplichte indicatoren. Wat het onderwerp kwaliteit/excellentie betreft maakt de Driestar gebruik van de indicator 'deelname van studenten in excellentietrajecten'. De Driestar kent reeds een door Sirius gevalideerd excellentietraject. Daarnaast wil het twee bijkomende trajecten door de Leading Experts van Sirius laten valideren. Driestar heeft de ambitie om de deelname van studenten aan excellentietrajecten te verdubbelen. Daarnaast ambitieert de Driestar een forse deelname van studenten aan de zogenaamde Plusprogramma's. De Driestar heeft op het gebied

van studiesucces en kwaliteit een stevig track record. De Driestar kent een reeds gerealiseerd hoog bachelorrendement en een hoge studententevredenheid (NSE). Voor dit laatste geldt dat de Driestar gebruik maakt van de zogenaamde 'terugval-optie'. Deze NSE-indicator maakt geen onderdeel uit van het voorstel tenzij de ter beoordeling voorgelegde excellentietrajecten in het kader van Sirius niet als excellentietrajecten worden erkend. Ten aanzien van uitval stelt de Driestar de ambities minder hoog; zij verwijst in haar voorstel naar de implicaties die de uitvoering van de voorstellen van de Commissie Kennisbasis Pabo (januari 2012) met zich meebrengt voor de zwaarte van de propedeuse. Bij de indicator voor docentkwaliteit zet de Driestar in op een verhoging van het aantal docenten met een master/PhD-grad tot 80%. Met betrekking tot de indirecte kosten voorziet de Driestar een lichte toename. Ten aanzien van de onderwijsintensiteit voldoet de Driestar vanaf cursusjaar 2012-2013 aan de landelijk afgesproken streefwaarde van tenminste twaalf geprogrammeerde contacturen per week in het eerste jaar. De commissie concludeert dat het voorstel krachtige voornemens bevat met betrekking tot onderwijskwaliteit en studiesucces.

De commissie heeft met nadruk gekeken of er sprake is van aanhoudende bewezen hoge kwaliteit. Zij heeft daarbij strenge grenzen gesteld aan wat zij als zodanig accepteert. Naar het oordeel van de commissie is sprake van aanhoudende bewezen hoge kwaliteit als de hogeschool in verhouding tot de gemiddelde resultaten in het hoger beroepsonderwijs in de afgelopen periode zeer goede scores heeft gerealiseerd voor elk van de volgende indicatoren: uitval, switch, bachelorrendement en onderwijskwaliteit/excellentie¹. Gezien de huidige hoge NSE-scores, het reeds gerealiseerde hoge bachelorrendement en gelet op het aantal oordelen 'goed' dan wel 'excellent' in de NVAO-accreditatie gedurende de afgelopen zes jaar, concludeert de commissie dat de Driestar blijkt geeft van aanhoudende bewezen hoge kwaliteit. De commissie constateert met betrekking tot de ontwikkeling van het *onderwijsaanbod* dat de Driestar sterk op nationale en internationale samenwerking inzet, mede om tot een passend onderwijsaanbod te komen. Verder heeft de Driestar geen concrete ambities aangegeven op dit punt. De commissie concludeert dat het voorstel voldoende voornemens bevat met betrekking tot het onderwijsaanbod.

Met betrekking tot *onderzoek en valorisatie* stelt de commissie vast dat de Driestar inzet op de eerder genoemde drie kerngebieden (leraarschap, vorming, leiderschap) en voornemens is te starten met nieuwe lectoraten. Mede gekoppeld aan het voorgestelde Centre of Expertise (zie verder onder Aansluiting) constateert de commissie dat de plannen van de Driestar ten aanzien het praktijkgerichte onderzoek getuigen van een goede inzet. Het karakter van de Driestar als kenniscentrum, in combinatie met de nascholingsactiviteiten, cursussen en de opleidingen voor leidinggevenden, zal naar verwachting bijdragen aan de synergie tussen onderwijs en onderzoek. De commissie concludeert dat het voorstel van de Driestar goede voornemens bevat met betrekking tot onderzoek en valorisatie.

Gegeven bovenstaande conclusies met betrekking tot onderwijskwaliteit en studiesucces, de aanhoudende bewezen hoge kwaliteit, het onderwijsaanbod, onderzoek en valorisatie, alles afwegende, beoordeelt de commissie het instellingsvoorstel van de Driestar als bijzonder ambitieus, en realiseerbaar.

---

¹ De commissie hanteert het uitgangspunt dat alleen een hoge studententevredenheid (NSE) en een hoog bachelorrendement een te smalle basis is om te kunnen spreken van aanhoudende bewezen hoge onderwijskwaliteit. Zij acht bevestiging door een accreditatieoordeel noodzakelijk. Omdat er in de afgelopen periode nog geen goed/excellent oordelen zijn geveld op opleidingsniveau kiest de commissie in deze overgangperiode naar een nieuw accreditatiestelsel voor de facetoordelen bij accreditaties. Noodzakelijke voorwaarde is dat de oordelen overwegend 'goed' en 'excellent' zijn. De grens is gesteld op 2/3, over alle accreditaties van bestaande voltijds bacheloropleidingen in de instelling.

Aansluiting

De commissie constateert met betrekking tot *zwaartepuntvorming* dat de Driestar actief is ten aanzien van de implementatie van het Actieplan Leraar 2020. Ze zoekt verbinding met andere lerarenopleidingen, onder meer via een strategische alliantie met de Gereformeerde Hogeschool en de Christelijke Hogeschool Ede en via samenwerking met hogescholen in het Penta Nova-verband. Ook de samenwerking met diverse basisscholen (de stream 'Samen opleiden') in het noordoosten van Nederland, in Zeeland en het midden van het land kan hier worden genoemd. De commissie constateert dat nog geen concrete invulling is gegeven aan de door de Commissie Kennisbasis Pabo bepleite profilering op basis van de profieldelen in de kennisbases. De commissie concludeert dat de Driestar goed beleid voert ten aanzien van zwaartepuntvorming.

De aanvraag, met medewerking van Driestar, voor het Centre of Expertise 'Persoonlijk Meesterschap' is door de commissie positief beoordeeld voor financiering vanuit het selectieve budget (zie bijlage 3 voor de motivatie). De commissie adviseert om in 2013 te laten beoordelen of er voldoende voortgang is geboekt ten aanzien van de uitwerking conform de voorwaarden in het beoordelingskader, en of nieuwe activiteiten zijn ontplooid dan wel lopende activiteiten verder zijn gebracht. Continuering van financiering zou afhankelijk moeten zijn van voldoende voortgang ten aanzien van de uitwerking en van een duidelijk begin met de activiteiten. De commissie adviseert daarbij in elk geval de voorwaarden te hanteren die bij de uitwerking van de eerste ronde van de Centres of Expertise in 2011 zijn gebruikt. Zij zou nog wel willen bezien of de voorwaarden bijgesteld en/of aangescherpt moeten worden.

De commissie constateert met betrekking tot *onderwijsdifferentiatie* dat de Driestar sterk de nadruk legt op excellentie via het Sirius-gevalideerde honoursprogramma. Bovendien biedt de Driestar verkorte (driejarige) routes en masterprogramma's (Leren & Innoveren, Educational Leadership en Special Educational Needs) aan. Bovendien constateert de commissie dat de internationale oriëntatie van haar onderwijs met onder andere een verplichte buitenlandstage bijdraagt aan de differentiatie van de Driestar. De commissie concludeert dat de Driestar een krachtig beleid voert met betrekking tot onderwijsdifferentiatie.

Gegeven bovenstaande conclusies, alles afwegende, oordeelt de commissie dat het voorstel sterk inzet op onderwijsdifferentiatie en zwaartepuntvorming.

Uitvoerbaarheid

De commissie constateert met betrekking tot de uitvoerbaarheid van de voornemens dat de Driestar over een goed track record beschikt voor wat betreft onderwijskwaliteit en studiesucces. Ze voert al langer een eigen beleid om studiesucces en onderwijskwaliteit te verbeteren. De commissie constateert ten aanzien van onderwijsdifferentiatie dat de professionalisering van het personeel goed is uitgewerkt in het personeelsbeleid. De Driestar beschikt over een gezonde financiële basis. De hogeschool heeft een goede band met haar toeleverende scholen en stagescholen. Verder stelt de commissie vast dat er een International Office is opgezet ter ondersteuning van studenten en docenten en dat de Driestar actief is in het Erasmus-programma 'Leven Lang Leren'. De commissie constateert voor wat betreft zwaartepuntvorming dat de Driestar de regie voert over de kennisontwikkelingsactiviteiten door de aanstelling van een kenniscoördinator dan wel het instellen van een kennisberaad. Er is sprake van een goede afstemming tussen de onderzoekers/lectoren en het werkveld via netwerken en samenwerkingsverbanden in de regio. De Driestar trekt samen op met zes andere pabo's in onderzoek. De Driestar geeft echter weinig informatie over de middelen die zullen worden ingezet bij de verschillende beleidsvoornemens.

De commissie beoordeelt het instellingsvoorstel als uitvoerbaar.

Facultatieve indicatoren

De commissie constateert dat de Driestar aanvullende indicatoren heeft geformuleerd om specifieke ambities en/of de uitvoering van ambities verder te concretiseren. Dit betreft onder andere de volgende indicator: 'De deelname van studenten aan plusprogramma's handhaven op het niveau van 22,5%' (p. 25).

Advies aan de staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

Op grond van de beoordeling van het voorstel van Driestar Educatief aan de hand van de drie criteria (ambitieniveau en realiteitsgehalte, aansluiting bij de gewenste ontwikkelingen op stelselniveau en uitvoerbaarheid), daarbij rekening houdend met de wegingsfactoren zoals beschreven in paragraaf 3 van het beoordelingskader, komt de commissie tot het volgende advies aan de staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap:

1. De commissie beoordeelt het ambitieniveau en realiteitsgehalte alsmede de aansluiting op de gewenste stelselontwikkeling van het voorstel voor de voorwaardelijke financiering van Driestar Educatief als toereikend. In bijlage 1 zijn de nulmeting en de streefcijfers voor de indicatoren onderwijskwaliteit en studiesucces opgenomen.
2. Gezien de oordelen op de drie criteria ten aanzien van onderwijs, onderzoek en valorisatie komt de commissie tot de conclusie dat Driestar Educatief in aanmerking dient te komen voor middelen uit het selectief budget. De commissie plaatst het voorstel van Driestar Educatief in de categorie 'zeer goed'. In bijlage 2 zijn de scores opgenomen.

Namens de Reviewcommissie Hoger Onderwijs en Onderzoek,

prof. dr. F.A. van Vught, voorzitter

Bijlage 1a: Verplichte indicatoren onderwijskwaliteit en studiesucces

	nulmeting	ambitie 2015
(HBO1) Studiesucces: Uitval	21,7 %	25,0 %
(HBO2) Studiesucces: Switch	nvt	nvt
(HBO3) Studiesucces: Bachelorrendement	83,0 %	75,0 %
(HBO4) Kwaliteit /excellentie: Studentenoordeel over de opleiding in het algemeen	85,4 %	80 %
(HBO4c) Kwaliteit /excellentie: Deelname aan excellentie trajecten	2,0 %	4,0 %
(HBO5) Maatregelen: Docentkwaliteit	73 %	80 %
(HBO6) Maatregelen: Onderwijsintensiteit	0 %	0 %
(HBO7) Maatregelen: Indirecte kosten	1,6	1,5

Bijlage 1b: Gebruikte definities verplichte indicatoren onderwijskwaliteit en studiesucces

In deze bijlage geeft de commissie aan of uw instelling de RCHOO definitie en nadere omschrijving heeft gebruikt en waar een eventuele andere invulling van de nadere omschrijving en gebruikte methode en databron staat beschreven. Onder 'pag nulmeting' en 'pag ambitie' wordt aangegeven waar een omschrijving in het voorstel is gevonden.

Een uitgebreide versie van dit overzicht ontvangt u van het Ministerie van OCW.

Indicator	Definitie
(HBO1) Studiesucces: Uitval	<p>Het aandeel van het totaal aantal voltijd bachelorstudenten (eerstejaars HO) dat na één jaar niet meer bij dezelfde instelling in het hoger onderwijs staat ingeschreven.</p> <p>Definitie RCHOO. Zie ook brief d.d. 19 juni 2012</p> <p>pag nulmeting: <input type="text" value="24"/> pag ambitie: <input type="text" value="24 brief"/></p>
(HBO2) Studiesucces: Switch	<p>pag nulmeting: <input type="text" value="24"/> pag ambitie: <input type="text" value="nvt"/></p>
(HBO3) Studiesucces: Bachelorrendement	<p>Het aandeel van de voltijd bachelorstudenten die zich na het eerste studiejaar opnieuw bij dezelfde instelling inschrijven (herinschrijvers) dat in de nominale studietijd + één jaar (C+1) bij dezelfde instelling het bachelorsdiploma behaalt</p> <p>Definitie RCHOO. Zie ook brief d.d. 19 juni 2012</p> <p>pag nulmeting: <input type="text" value="24"/> pag ambitie: <input type="text" value="24; brief"/></p>
(HBO4) Kwaliteit /excellentie: Studentenoordeel over de opleiding in het algemeen	<p>Studentenoordeel over de opleiding in het algemeen</p> <p>Definitie RCHOO. Driestar maakt voor deze indicator gebruik van de 'terugval optie': deze indicator maakt geen deel uit van het voorstel als de voorgenomen excellentietrajecten door de commissie worden erkend. Als de ter beoordeling voorgelegde excellentietrajecten niet door de commissie worden erkend, wordt deze indicator aangemerkt als verplichte indicator. Zie ook email d.d. 21 september 2012.</p> <p>pag nulmeting: <input type="text" value="email 21-9-12"/> pag ambitie: <input type="text" value="mail 21-9-12"/></p>

Indicator	Definitie
(HBO4c) Kwaliteit /excellentie: Deelname aan excellentie trajecten	<p>Deelnamepercentage van studenten in excellentie trajecten.</p> <p>Definitie RCHOO. Zie ook brief d.d. 19 juni 2012. Driestar maakt voor deze indicator gebruik van de 'terugval optie': deze indicator wordt als verplichte indicator aangemerkt als de voorgenomen excellentietrajecten door de commissie worden erkend. Als de ter beoordeling voorgelegde excellentietrajecten niet door de commissie worden erkend, wordt het studentenoordeel aangemerkt als de verplichte indicator.</p> <p>pag nulmeting: <input type="text" value="25"/> pag ambitie: <input type="text" value="25"/></p>
(HBO5) Maatregelen: Docentkwaliteit	<p>Het aandeel van de docenten (OP) met een master/PhD in het totaal aantal docenten (OP)</p> <p>Definitie RCHOO. Zie ook brief d.d. 19 juni 2012</p> <p>pag nulmeting: <input type="text" value="26"/> pag ambitie: <input type="text" value="26"/></p>
(HBO6) Maatregelen: Onderwijsintensiteit	<p>Het aandeel van de voltijd bacheloropleidingen met minder dan 12 geprogrammeerde contacturen (klokuur/week) in het eerste jaar.</p> <p>Definitie RCHOO. Zie ook brief d.d. 19 juni 2012</p> <p>pag nulmeting: <input type="text" value="26; reactie"/> pag ambitie: <input type="text" value="26"/></p>
(HBO7) Maatregelen: Indirecte kosten	<p>De ratio OP/OOP (fte)</p> <p>Definitie RCHOO. Zie ook brief d.d. 19 juni 2012</p> <p>pag nulmeting: <input type="text" value="27"/> pag ambitie: <input type="text" value="brief"/></p>

Bijlage 2: Scores bij de beoordeling van het voorstel van Driestar Educatief

Score aan de hand van paragraaf 3 van het beoordelingskader (brief staatssecretaris van OCW 7 maart 2012):

Ambitieniveau en realiteitsgehalte	5 (door bewezen kwaliteit)
Aansluiting bij gewenste ontwikkelingen op stelselniveau	4

Conclusie: het voorstel is toereikend voor de voorwaardelijke financiering.

Ten behoeve van de toekenning van het selectieve budget telt het tweede criterium dubbel:

Ambitieniveau en realiteitsgehalte	5 (door bewezen kwaliteit)
Aansluiting bij gewenste ontwikkelingen op stelselniveau	$2 \times 4 = 8$
Uitvoerbaarheid	4
Totaalscore	17

De staatssecretaris van OCW (brief 26 april 2012) heeft de volgende indeling vastgesteld voor de toekenning van de middelen uit het Selectieve Budget (SB):

4 - 11 punten	:	onvoldoende voorstellen
12 - 14 punten	:	goede voorstellen
15 - 17 punten	:	zeer goede voorstellen
18 - 20 punten	:	excellente voorstellen

Conclusie: Het voorstel valt in de categorie 'zeer goed'.

De commissie oordeelt positief over de aanvraag voor het beoogde Centre of Expertise 'Persoonlijk Meesterschap'.

Bijlage 3: Centre of Expertise

De aanvraag van de Driestar en andere hogescholen voor het Centre of Expertise 'Persoonlijk Meesterschap' is door de commissie beoordeeld voor eventuele financiering vanuit het selectieve budget.

Het Centre of Expertise 'Persoonlijk Meesterschap' is aangevraagd door Hogeschool de Kempel (penvoerder), de Driestar, de Katholieke PABO Zwolle, de Marnix Academie, Iselinge Hogeschool en de Gereformeerde Hogeschool. Het Centre richt zich op de professionaliteit van de leraar basisonderwijs, met een focus op persoonlijk meesterschap in relatie tot passend en opbrengstgericht onderwijs. Het Centre beoogt daarmee een bijdrage te leveren aan het thema Onderwijs.

De commissie heeft (conform het *besluit experiment prestatiebekostiging HO*) beoordeeld of het beoogde Centre of Expertise aan de volgende twee voorwaarden voldoet: (1) Het Centre past in het profiel van de instelling(en) en daarbij gaat het om integrale zwaartepuntvorming rond onderwijs en onderzoek, gebaseerd op de (economische) zwaartepunten in de regio. (2) Er is sprake van cofinanciering en publiek-private samenwerking (bij zorg en onderwijs is cofinanciering geen harde voorwaarde, maar wel een pré). Een deel van de uitwerking (zoals de begroting) kan in 2013 plaatsvinden, zolang het voorstel aannemelijk maakt dat in dat jaar aan de voorwaarden kan worden voldaan. In dit licht komt de commissie ten aanzien van de twee voorwaarden tot de volgende conclusies.

De commissie ziet in het beoogde Centre een logische aansluiting bij de profielen van de betrokken hogescholen. Positief is dat het gaat om een landelijk centrum. Tegelijkertijd is nadrukkelijk sprake van betrokkenheid van elke hogeschool bij het scholenveld in de regio. De kenniscentra en lectoraten van de hogescholen worden gezamenlijk ingebracht en er wordt een nadrukkelijke relatie gelegd met het masteronderwijs. Het plan maakt voldoende duidelijk dat het gaat om integrale zwaartepuntvorming rond onderwijs en onderzoek gebaseerd op een zwaartepunt in de regio. De commissie concludeert dat het voorstel voldoende aannemelijk maakt dat aan de eerste voorwaarde kan worden voldaan.

Het voorstel is concreet en expliciet in de uitwerking. Het geeft een goed overzicht van het beoogde werkveld. De beoogde financiering van het centrum wordt solide beargumenteerd, onder meer door te wijzen op het ondubbelzinnige commitment van de zes betrokken hogescholen. Daarnaast hebben twee kennisinstellingen verklaard zich aan het centrum te verbinden, te weten Eindhoven School of Education van de Technische Universiteit Eindhoven (ESoE) en het Nederlands Instituut voor Onderwijs en Opvoedingszaken (NIVOZ). Het voorstel bevat een concreet stappenplan en een dito tijdschema waaruit blijkt hoe en in welk tijdsbestek het Centre tot stand zou moeten komen. De commissie concludeert dat het voorstel voldoende aannemelijk maakt dat kan worden voldaan aan de tweede voorwaarde.

Gezien bovenstaande conclusies oordeelt de commissie positief over de aanvraag voor het beoogde Centre of Expertise. *De commissie geeft daarbij mee, dat het voorstel wellicht aan kracht kan winnen als de voornemens in de brief d.d. 4 juli 2012 aan de staatssecretaris van OCW ten uitvoer worden gebracht in het in 2013 nog uit te werken businessplan. De commissie acht uitstraling en samenwerking buiten de eigen kring van belang, zodat een landelijke functie kan worden vervuld.*